

Nr 175.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av kronoegendomen Åraslöv 15¹ i Kristianstads län; given Stockholms slott den 20 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Hj. R. Nilson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Statsrådet Hjalmar Nilson anmäler fråga om försäljning av kronoegendomen Åraslöv 15¹ i Kristianstads län samt anför följande.

I skrivelse den 17 november 1950 hemställde domänstyrelsen, att kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Åraslöv 15¹ i Vinslövs socken, Kristianstads län, måtte efter undantag av ett skogsskifte om 14,30 hektar säljas till egendomens arrendator friherre M. F. Barnekow. Vid anmälan den 26 januari 1951 fann Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse den 9 januari 1953 har domänstyrelsen förnyat sin framställning om försäljning av egendomen i angivna omfattning till friherre Barnekow. Styrelsen hemställer tillika, att i samband med framställningen i ären-

det till riksdagen måtte utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela beslut om försäljning av berörda skogsskifte.

Av domänstyrelsens förstnämnda skrivelse med därvid fogade handlingar inhämtas rörande egendomens beskaffenhet m. m. följande.

Egendomen, som är belägen 4 kilometer från Vinslövs järnvägsstation, är till den 14 mars 1955 utarrenderad mot en avgäld, som för arrendåret 1949/50 utgick med 2 998 kronor 40 öre. Efter förut verkställda försäljningar omfattar egendomen två inägoskiften och ett skogsskifte. Inägoskiftena innehåller sammanlagt 41,2 hektar, därav 40,2 hektar tomt och åker, 0,2 hektar äng och 0,8 hektar impediment. Arealen å skogsskiftet uppgår till 14,3 hektar. Omkring 18 hektar av åkern är täckdikad. Hävden är utmärkt god. Egendomen sambrukas sedan lång tid med arrendatorn tillhöriga Åraslövs gård (Åraslöv 44¹), som innehåller 204 hektar, därav 132 hektar odlad jord, 46 hektar betesmark och 26 hektar skogsmark.

Av åbyggnaderna är endast manbyggnaden, vilken användes som arbetarbostad, av god beskaffenhet. Övriga hus är odugliga, och arrendatorn har erhållit tillstånd att riva dem. En arbetarbostad tillhör arrendatorn. Sydsvenska kraftaktiebolaget har elektriska ledningar framdragna över inägor. Egendomen är delaktig i Vinnö-Vannebergaåns vattenregleringsföretag 1919 I och II och Eka-Fridhems dikningsföretag av år 1925 — för vilka återstående låneskulden uppgår till 2 031 kronor 25 öre — ävensom Vinnö-åns och Sörbybäckens vattenavledningsföretag I 1947.

Egendomen har år 1945 åsatts ett taxeringsvärde av 85 100 kronor, därav 72 500 kronor jordbruksvärde och 12 600 kronor skogsvärde. (År 1952 har taxeringsvärdet höjts till 111 900 kronor, därav 100 800 kronor jordbruksvärde och 11 100 kronor skogsvärde.)

Ur domänstyrelsens skrivelse den 17 november 1950 må vidare återgivas följande.

I anledning av framställning av arrendatorn att få köpa egendomen framhöll *lantbruksnämnden* i yttrande den 28 augusti 1950, att några ofullständiga jordbruk, som behövde förstärkas, icke angränsade egendomen. Nämnden tillstyrkte, att arrendatorn skulle få förvärva inägojorden. Skogsskiftet borde enligt nämndens mening säljas till lantbrukaren Birger Jonsson, som ägde fastigheten Åraslöv 8⁴ med en mindre skogsloft gränsande intill skogsskiftet.

Vid saluvärdering den 17 oktober 1950 framhöll *uppskattningsnämnden*, att ekonomibyggnaderna sedan lång tid varit svaga och olämpliga att restaurera. Kostnaderna för uppförande av nya ekonomibyggnader skulle uppgå till ett högst betydande belopp, vilket icke skulle kunna förräntas. Genom sambruk vore egendomen intimt förbunden med Åraslövs gård. Till följd härav tillstyrkte nämnden lantbruksnämndens förslag såsom synnerligen lämpligt. Nämnden meddelade vidare, att saluvärdet å inägorna uppskattats till 107 700 kronor, men att värdering av skogsskiftet ej företagits.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* tillstyrkte försäljning av skogsskiftet, därest egendomen i övrigt komme att säljas.

Arrendatorn förklarade sig godkänna det föreslagna saluvärdet.

Domänstyrelsen fann icke anledning till erinran mot försäljningsförslaget eller det inägorna åsatta saluvärdet. Då egendomen oavbrutet innehafts av nuvarande arrendatorn och före honom av hans släkt under tillsammans mer än 75 år, förordade styrelsen under för handen varande omständigheter, att egendomen med undantag av skogsskiftet på vissa närmare angivna villkor såldes till arrendatorn för 107 700 kronor.

Vid sin skrivelse den 9 januari 1953 har domänstyrelsen fogat en ansökan av den 1 november 1952, vari *arrendatorn* anhåller att till gällande taxeringsvärde, 100 800 kronor, få inköpa egendomens inägor. Han anför, att hälsovårdsnämnden i orten påfordrat grundlig ombyggnad av arbetarbostaden samt att kostnaderna för ombyggnaden beräknats uppgå till cirka 30 000 kronor. Då vid egendomens försäljning byggnadsskyldigheten komme att åvila den nye ägaren, syntes detta motivera en nedsättning av köpeskillingen till 100 800 kronor.

Domänintendenten har tillstyrkt försäljning av egendomen, dock vad angår inägorna för en till 124 000 kronor förhöjd köpeskillning.

Arrendatorn har efter förhandlingar förklarat sig godkänna detta köpeskillingsbelopp.

Domänstyrelsen har med ledning av en inom styrelsen försöksvis tillämpad värderingsmetod funnit, att den till 124 000 kronor förhöjda köpeskillingen kan godtagas. Då egendomen innehafts av nuvarande *arrendatorn* sedan 1935 samt dessförinnan av hans fader och farfader oavbrutet sedan 1875 och då det påfordrade byggnadsarbetet på grund av rådande investeringsbegränsning icke torde kunna komma till utförande under innevarande år tillstyrker styrelsen, att egendomen med undantag av skogsskiftet säljes till *arrendatorn* för en köpeskillning av 124 000 kronor. Försäljningen bör enligt styrelsen ske på följande villkor.

Efter avstyckning av skogsskiftet överlåtes egendomen i befintligt skick med tillträde å dag, som domänstyrelsen bestämmer. Endast domänverket tillhöriga hus och anläggningar ingår i försäljningen. Samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan kronan och *arrendatorn* — dock med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter — skall anses vara reglerade genom försäljningen. Köparen skall svara för samtliga annuiteter och övriga kostnader för egendomen berörande torrlägningsföretag. Vidare förbehålles innehavare av elektriska ledningar, vilka med vederbörligt tillstånd framdragits över egendomen, rätt att behålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation och tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur. I övrigt skall bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Domänstyrelsen meddelar vidare att styrelsen har för avsikt att, sedan värdering av skogsskiftet ägt rum, underställa frågan om skiftets försäljning Kungl. Maj:ts prövning. I anledning härav borde i samband med förslag till riksdagen om medgivande till försäljning av inägojorden bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att meddela beslut rörande försäljning av skogsskiftet.

I skrift till Kungl. Maj:t den 21 januari 1953 har ägaren av fastigheten Araslöv 84 *Birger Jonsson* anhållit att få inköpa skogsskiftet. Han åberopar, att skiftet gränsar intill del av hans fastighet samt att lantbruksnämnden tidigare förordnat, att skiftet skulle säljas till honom.

Föredraganden.

Av utredningen i ärendet framgår, att kronan tillhörigt användbart byggnadsbestånd å egendomen inskränker sig till mangårdsbyggnaden, vilken emellertid påfordrar grundlig ombyggnad. Därest egendomen skulle säljas till annan än arrendatorn erfordrades därför, att egendomen upprustades så gott som fullständigt med nytt byggnadsbestånd. En sådan kapitalinvestering torde ej kunna förräntas och bör i nuvarande ekonomiska läge undvikas. Egendomen är vidare genom oavbrutet innehav av arrendatorn och hans släkt sedan mer än 75 år intimt förbunden med den av arrendatorn ägda Åraslövs gård, med vilken den sambrukas. Såväl ekonomiska synpunkter som billighetsskäl talar sålunda för att inägoskiftet försäljes till ägaren av denna gård. Jag förordar därför, att i enlighet med domänstyrelsens förslag fastigheten Åraslöv 15¹ med undantag av skogsskiftet försäljes till arrendatorn. Denne har för egendomen erbjudit en köpeskilling av 124 000 kronor, vilket belopp med 16 300 kronor överstiger det anbud han avgav år 1950. Jag finner det nu framförda anbudet godtagbart.

Därest riksdagen bifaller detta förslag om försäljning av inägojorden, bör avyttring ske jämväl av skogsskiftet. Som värdering därav ännu ej ägt rum kan för närvarande icke tagas ställning i denna fråga. För undvikande av omgång torde emellertid, såsom domänstyrelsen föreslagit, av riksdagen böra utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela beslut rörande skiftets försäljning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medge,

att kronoegendomen Åraslöv 15¹ i Vinslövs socken, Kristianstads län, må — sedan avstyckning skett av ett skogsskifte om cirka 14,3 hektar — säljas till egendomens arrendator friherre M. F. Barnekow för en köpeskilling av 124 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit;

samt att det avstyckade skogsskiftet må säljas under hand på villkor som Kungl. Maj:t äger bestämma.

Med bifall till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bertil Persson.